

Inserati se sprejemajo in velja trispodna petit-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Narečnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedija, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:
Za celo leto . . . 15 gl. — kr
Za pol leta . . . 8 " — "
Za četrt leta . . . 4 " — "
Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 13 gl. — kr
Za pol leta . . . 6 " 50 "
Za četrt leta . . . 3 " 30 "
Za en mesec . . . 1 " 10 "
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.
Posamezne šte. veljajo 7 kr.

Izhaja vsak dan, izvemski delje in praznike, ob 1/2 6 pop.

Luter.

Danes, ko pišemo 10. novembra 1883, praznujemo na Nemškem in tudi drugod pri protestantih rojstveni dan moža, ki je katoliški cerkvi napravil grenke bridkosti, v politiki pa razdvojil Nemčijo v dva tabora, provzročil grozovitne vojske in posrednje pripravil pot sedanjemu nemškemu protestantskemu cesarstvu. Njegov rojstveni dan je zbudil zopet duhove, njegovi častilci ga proslavljajo s pismom in besedo, a zdramili so se tudi katoliki, ki odkrivajo protestantom zgodovinske resnice, ktere oni tako radi po svoje zasakujejo, nastopili so pisatelji iz katoliškega tabora, ki nesrečnega dr. Martina Lutra slikajo po njegovih lastnih besedah. Sploh je velika zgodovinska pomota, da se ne poslužujem hujega izraza, ako svet trdi, da je Martin Luter prvi prestavil sveto pismo v nemški jezik, ker je dokazano, da je že pred njim bilo več izdaj sv. pisma v nemškem jeziku, ker ravno sedaj so našli sv. pismo, na katerem je Luter lastnoročno podpisan; pačenje resnice in zgodovinska nevednost je tudi, da je bila katoliška cerkev toliko spridena, da je potrebovala reformatorja, kakor je bil Luter, ker vzroki, da se je Lutrov nauk tako naglo razširil, so politične narave in izvirajo iz razmerja med duhovsko in deželsko oblastjo v tistih dnevih, ko je cerkev na Nemškem imela veliko posestva, a mesta in gospoda so ji to zavidali, in zaradi tega podpirali predrznega meniha, ki je mahal po bogatih škofih in opatih. Kdor tedaj hoče o tistih časih prav soditi, mora poznati politično stanje Nemčije in tudi sosednih dežel v tem času, mora tudi vedeti, da se je o tistem času zbudil humanizem, to je, tisti duh, ki veje iz paganskih rimskih klasikov, začel se je širiti po Evropi, najprej, se vé, po

viših krogih in med učenjaki, in koder je vel ta d.h., je bilo vse pripravljeno za odpad od sv. vere.

Počutnost, ki veje iz starih grških in rimskih klasikov, se ne boče nikdar spoprijaznila s krščansko ascenso (zatajevanjem samega sebe), kakor so jo učili krščanski pisatelji srednjega veka, in še tudi ob Lutrovem času ni bila pozabljena po samostanih, kakor nam priča Luter sam v svojih spisih. Ne zloraba odpustkov, kakor še sedaj mislijo nekteri katoliki, ki so se zgodovine učili iz protestantskih bukev, marveč nauk, cerkven nauk o odpustu samem, ta je bil, kterege je Luter napadal, in Tezel, tista karikatura meniha, ki je po spisih protestantskih zgodovinarjev odpustke prodajal, ni bil goljuf in slepar, marveč mož mogočen v besedi, strog do samega sebe in svet v svojem življenji, a največi nasprotnik Lutrov, zato ga je on sam, zato so ga pobijali vsi Lutrovi privrženci, kolikor so ga mogli in navalili blata in nesnage na njegov spomin; priča tega nam je, ker na več krajih kažejo tiste in jednake škrinje, kamor je Tezel shranjeval denar za odpustke stržen ali dobljen. — Kdor hoče Lutrov nauk prav razumeti, mora poznati Lutro, kakor je bil mladenič, dijak in menih, soditi ga je treba iz njegovih lastnih besedi, poskusimo mi ob kratkem to-le, kolikor gre v tesni prostor dnevnika.

I. Lutrova mladostna doba.

V mladih letih se Lutru nič kaj dobro ni godilo, imel je hudega očeta, ki ga je za vsako stvarico pretepal, v šoli je jeden dopoldan bil tepen petnajstkrat, a pri vsem tem se ni naučil ničesa, tako piše sam. Katoliške cerkvene pesmi, ki jih je ljudstvo v cerkvi pelo, so mu dopadle. „V papeštvu so lepo peli“, on je tudi

sam pel, in si je svoj kruh služil s tem, da je po ulicah pel. Sedemnajst let star je prisel v Eisenach v hišo gospe Cotte, kjer se je naučil na piščal piskati in si priučil pesmice: „Ni je pesmice na zemlji, razen ženskeine lju-bezni, ako je mogoče pridobiti jo“.

Luter je šel na vseučilišče v Erfurt, tam je bil vesel, rad se bavil z vitežkimi igrami tega časa, bral je le poganske klasike, pa postal je naenkrat zamišljen, misel na smrt ga je prestrašila, prisiljen je „obljubil stopiti v samostan“. Pri prijateljih se je poslovil pri velikem obedu in je rekel: „danes me še vidite, odsihmal pa ne več“. Stopil je k menihom Avguštincom. Le dvoje bukev je s sabo prinesel v samostan: Plauta in Virgilija. Mladost se je pred vsem rada učila takrat poganskega. „Ko sem bil dvajset let star, še nisem videl sv. pisma; mislil sem, da ni več evangelj niti listov, mimo onih v evangeljskih bukvah. V Erfurtu bi se bil lahko naučil svetega pisma, kajti tam je bila prilika za to. Šel sem v samostan in zapustil sem svet, ker sem obupal sam nad sabo“. Oče mu je pa rekel: „Zoper četrto Božjo zapoved si zapustil mene in mater v starosti, ker sva od tebe pričakovala tolažbe in pomoči, ko vsa toliko za-te storila.“

II. Luter menih.

„Postavil sem si nekaj posebnega, posebne poti sem se držal. Starejši v samostanu so bili zoper to posebnost in prav so imeli. Sramotno sem preganjal in moril samega sebe in svojo življenje, ker postil sem se, molil in bedel, trudil sem se več kakor sem mogel, to pa ni drugega, nego samoumor.“ Taka ostrost zoper voljo prednikov ga ni vtoložila in začel je „Boga sovražiti in se jeziti nad njim“. V

Listek.

Popotne črtice iz domacije.

(Dalje.)

Zjutraj sem si tudi ogledal še nekoliko šenčursko vas. Vas je čedna, poznati ji je še celó, da je letos videla cesarja; posebno prostor pred cerkvijo je skoro preobširen za vas, pa se kaj lepo podá cerkvi in vasi. Ko sem pred nekaj letmi tu skoz drknil, tega ni bilo, pač pa v luži veliko žab, ki so se grozno drle; nekdo je rekel, da hočejo na vsak način nemško šolo. Naj si gosp. Linhart gre ogledat okoliščine, morda bo kaj za nemški „šulferajn“!

Šenčurska vas je ponosna, kakor marsiktera gorenjska, in tudi čedna; ljudje so prijazni, ravno tako psi, ker ne lajajo nad popotniki, so jih menda že navajeni, ker tu gre cesta proti Cerkljam in na Kamnik. Jaz sem se s toplo zahvalo poslovil od prijaznega go-

spoda župnika, pa zavil jo v gorenjsko stran proti Preddvoru.

Vreme je bilo kislo, mrzlo in černo. S planin pihal je nekaj neprijeten veter, ki pa vendar ni razpodil megel nad vrhovi; gorá je bilo videti komaj do srede, — sploh, zeblo me je. Pasja noga! Čemu so pa tam gozdiči in čemu imam pri sebi žveplenike? Če si pomagati ne veš, pa zmrzuj!

Res je taka, toraj pomagajmo si! Kar vkrenem jo v hosto, nabere nekaj suhovine in brstja, naložim vse na kup, zapalim in ogrejem se. S polja so me gledali pastirji in pastarice ter se mi morda posmehovali, kajti kaj je tak ogenj vreden, če se v njem ne peče krompir ali vsaj smojke! Jaz pa kaj tacega nisem imel, ne rečem pa, da bi ne bil počakal, da bi se bilo speklo. Ogrel pa sem se vendar nekoliko ali morda še preveč, ker ko sem stopil zopet na cesto, mi je bilo mrz, kakor prej ali še huje. Zato sem pa jel nagleje stopati, da bi se ogrel po naravni poti.

Menda je bila ura devet, ko sem se približal Visokemu ob Kokri, ktero je nemška umetnost krstila „Weisach“. Ker tu okoli za moje oko ni bilo nič posebnega, le polje in gozdiči ter vasi, jel sem glodati slovniški oreh in našel v svoji jezikoslovni modrosti, da mora „Visoko“ in „Viševak“ biti v zvezi; Viševak je namreč vas prav blizo Visokega, le nekoliko više; toraj je Viševak „comparativ“ od Visokega in jaz ne vem, zakaj ljudje in celó slovenski časniki pišejo „Olševak“ (nemški Olscheuk).

Tik cerkve na Visokem, ktere zvonik se — z belim kositarjem pokrit — kaj lepo sveti in daleč vidi, se spoji cesta od Kranja s šenčursko, po kateri sem jaz prišel, ter pelja proti Preddvoru in potem v Kokro. Lepa in gladka je ta cesta, vidi se, da veliko hodijo in vozijo po nji. Meni je bil ta kraj do zdaj še čisto neznan, vso drugo deželo kranjsko poznam pa že iz hoje in vožnje; zato mi je bilo tem neprijetneje, da je na nebu vse tako viselo in se megle niso marale vzdigniti.

srei je bilo: nezaupnost in dvom, sovraštvo in zaničevanje do Boga. „Kristusa sem tako sovražil, kedar sem zagledal njegovo podobo, kako on visi na križi, prestrašil sem se, oči sem poobesil in raje bi bil hudiča videl.“ Luter je predrzno sam na svoja dobra dela zaupal; ni bilo drugače, preobrat je nastopil. Zabredel je v drugo skrajnost, nastopil popolnoma nasprotno pot: „dobra dela nimajo veljave, človeku ne koristijo nič“. Beseda „evangelij“ ne pomeni nič drugega, nego novo veselo in dobro naznanilo, ki nekaj razlaga, kar radi slišimo. Ni pa, da bi to bile kako zapoved ali postava, ker nekaj od nas zahteva in nam žuga kazen in pogubljenje, ako ne storimo, kajti tega ne slišimo radi. Človek greši, ako stori, česar mora storiti, ker sam iz sebe ne more ne misliti niti hoteti. Napačno je, da bi se prosta volja mogla odločiti na obe strani (na dobro in hudo), ker volja ni prosta, marveč ujeta.“ (Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. novembra.

Avstrijske dežele.

Državnemu zboru, ki se bode najbrž 4. decembra sošel, bode ministerstvo predlagalo stroškovnik (budget), ki pa se vé, da do Božiča ne bo rešen; potem predlaga, da Frane-Jožefova železnica iz Dunaja na Prago, in Plzno-Prizene-jevo železnico prevzame država v svoje oskrbnitvo. Tudi se govori, da pride na vrsto predlog o povikšanji duhovenske plače in o državni podpori vpokojenih in bolnih duhovnikov.

Časniki z veliko odločnostjo povdarjajo, da je fzm. Franc Filipovič za **hrvaškega bana** imenovan, ter se v oficijoznih listih čita, da je on mož, ki ima trdno voljo in zmožnost sporazumljenje med Hrvati in Madjari napraviti, in ga, ako treba, tudi z najkrajnimi silami vbrantiti. Tudi deželnega zbora se menda Filipovič ne bode vstrašil, ter ga bo, ako bi mu slovo rušil, kakor se čuje, razpustil. Sekcijske načelnike razun Vončine si bo menda sam volil. Želimo najboljšega vspeha in se le dobrega od njega nadjamo, ker smo prepričani, da tla na Hrvaškem do dobrega pozná. Naj bi visoko dostojanstvo, s kojim ga bode prevtil cesar odlikoval, tudi v blagor naroda porabil, kakor ga je njegov prednik v kratkih dnevih svojega poslovanja, kraljevi komisar general konjice, baron Ramberg.

V **Budapešti** namerava ministerstvo skoraj predložiti postavo, po kateri se smejo judje in kristjani prosto med seboj ženiti. —

Ogerski katoliki naj bi se že enkrat predramili, da zaprečijo popolno necerkvene in nekrščanske ženitve, ki ne morejo družega roditi, kakor še večo v nemarnost in nesrečo v verskih rečeh.

Vnanje države.

Iz **Srbije** se strašne reči poročajo. Upor se po bliskovo hitro širi in po kraljevini od dne do dne raste. Aleksinae je menda tudi že ves po konci, in so ondi divizionarja (v Srbiji to dostojanstvo navadno kak podpolkovnik opravlja) in celo sodniško osebje vjeli in zaprli. Profesorja Gjajo so neki odvedli v Zajčar ter so ga ondi v očigled upornega ljudstva vsled nagle obsodbe na oni svet poslali. Novica ta, kakor je strašna, zdi se nam vrlo malo verjetna, kajti profesor Gjaja ima med vsemi radikalnimi načelniki najmanj upliva na narod. Pridružil se jim je še le pred nekaj leti in je več s peresom, kakor pa z jezikom svoje vzore razširjal.

Srbski minister zunanjih zadev, Milan Bogičević, javil je v Zajčaru in sosednjih okrajih nastali upor vsem srbskim zastopnikom po ptujih dvorih. — Načelnika radikalcev inženirja Pasiča niso vjeli in zaprli, ker ga ravno dobiti ne morejo in ga še iščejo. Druge vjetnike so pa v Zajčar odpeljali, kjer jih bodo pred naglo sodbo postavili. Radikalni organ „Samuprava“ 8. novembra ni izšel in je uredništvo zatvojeno. Zaprli so tudi jednega stavca in blagajnika radikalnega odbora.

Iz **Berolina**. 7. t. m. je odšel cesarjev poročnik s cesarjevim pismom v Madrid, ki napoveduje, da bode prestolonaslednik v imenu cesarjem prišel obiskat španjskega kralja. Cesarjevič ima priti od 12. do 15. v Genovo, kamor pridejo med tem tri nemške vojne barke, ki ga bodo spremile na Španjsko. — „Reichsanzeiger“ objavi kraljevi ukaz, ki sklicuje deželni zbor na 20. t. m.

Francoski listi se bavijo s politično novico, ki nikakor ni brez pomena, če se potrdi, da se bo namreč ruski cesarjev brat, véliki knez Aleksis, poročil s princesinjo Amalijo, hčerjo grofa Parižkega.

Francosko. „Agence Haves“ vé povedati, da bode prej ko ne ostavko dal poljedelski minister Berri, istotako tudi minister pravosodja Savelli in pomorski minister Aeton, ostaneta v ministerstvu ministerski predsednik in denarstveni minister. — Dasiravno so na Francoskem odstavili 750 sodnikov, vendar vprašanje še ni rešeno. Minister pravosodja je v svoji okrožnici povdarjal, da maša k sv. Duhu ni zapovedana, vendar se je večina sodnij vdeležila te maše, ti so tedaj še klerikalci, a ne republikanci in se morajo tedaj izbacniti. Tedaj boče treba še nove postave zastran sodnikov! Še celó državni pravdnik Dunal v Montpellieru se je pokazal klerikalca. Naznanil je, da odstopi, ker mu minister pravosodja ni

dovolil, da bi se bil spomnil pri začetnem govoru izbačenjenih sodnikov. Dolga, tega se pa ne bojé. Za šole je bilo privoljenih v 10 letih 300 milijonov, a denarstvenemu ministru je bilo dovoljeno, da sme že leta 1884 triletne obroke, tedaj 90 milijonov porabiti. V 6 letih so v ta namen porabili véze 500 milijonov. Občine imajo obresti plačevati od 300 milijonov. Tako se vsestransko pripravlja za državni polom.

Za ekspedicijo v **Tonkin** se bode zahtevalo menda 9 milijonov frankov. Kar se tiče Kitajskega, je baje rekel kitajski poslanec, da mu je strogo prepovedano odjenjati kaj od zahtev izraženih v spomenici 15. oktobra. Ako se Francozje širijo po Tonkinu, in vlada tje pošilja vojakov, bodo to v Pekingu brž ko ne smatrali za napoved vojske.

Rusi imajo tudi svoj križ z vpeljavo splošnega novačenja. Kavkaški gorjanci se jim ravno tako upirajo, kakor so se nam Kotorei in Krivošijanci. Rusija namerava ondi tri polke konjikov iz novega postaviti, gorjanci pa o redni vojaški službi nečejo ničesar vedeti, dasi tudi o vojnem času radi za orožje primejo in se pod ruske prapore vrste.

Izvirni dopisi.

Iz **Šentjurja pri Kranji**, 8. novembra. V cenjenem listu „Slovenec“ smo brali meseca februarja t. l., kako da bi se dalo med prsto ljudstvo največ knjig in časopisev razširjati. Pravo je zadel g. pisatelj iz Celovca, ki je nasvetoval, da naj bi se ustanovilo društvo za razširjevanje omike med slovenskim ljudstvom s pomočjo dobrih knjig in časnikov. Koliko nam pač še manjka omike in narodnega probujenja, je vsakemu lahko znano, kdor kaj opazuje. Med prostim ljudstvom na kmetih so edini gg. duhovniki, ki delujejo za narod, posojujejo knjige in časopise itd. Koliko jih je, ki bi radi brali knjige in časopise, ali od prvega se ne vé kam obrniti. Takim bi se moralo od začetka ponuditi in takorekoč vsiliti knjigo ali časopis, da se nekoliko privadijo, potem dobijo veselje do branja, kmalo jih mika, da pridejo sami prosit za časopise in knjige. Tako se privadijo, se poslednjič sami naročé ter postanejo najboljši podpornik slovenske literature. Pisatelj teh vrstic vé to iz lastne skušnje.

Pred nekaj leti je ponudil dečku pri 15 letih časopis, da naj ga bere. Čez kakí dve leti potem, ko je spoznal, kako je branje za omiko koristno, si je začel sam knjige kupovati, naročil si je dva časopisa in zdaj je pri

Pa naj bo, kakor Bog hoče! Le naprej po cesti, da pridemo do gorá in do Preddvora, čegar beli zvonik se tu pokaže, kakor kak turški „minarét“ v zeleni goščavi. Zdaj se zasliši tudi zvonjenje, meni naznani uho, da je véliki zvon *Cis*; jaz si zažvižgam eno, potem vtaknem med zobe tlinko in pridem prav brez vseh sitnosti ali dogodkov v Tupaliče, kjer je pošta. Tam okoli stalo je nekaj gosposkih vozov, kar se mi pa ni čudno zdelo, ker sem videl dve grajščini pred sabo; eno „pri tleh“, drugo pa v „prvem nadstropji“ — hriba namreč; razen tega je mogoče, da je tu kaka gospóda s Kranja, ker od tod do tje ni tako daleč, kakor n. pr. v Ameriko. Na kmetih pa jaz takih kočij nič kaj ne obrajam, zato grem čez most, pod katerim teče bistra Kokra, da njen planinski duh kar v nos in usta puhti, proti cerkvi in:

„O — o — o! Kaj ste vi? Bog vas spremlja!“

Tako mi doní iz ust duhovnega gospoda, ki ne daleč od tam duše pase. Malo postojiva,

da mi pové, da so danes prekopalí kosti grajščakinje ter jih prenesli in da od tod ono zvonjenje, ktero sem slišal od daleč. Podám se potem k gospódu župniku, kjer se pa le kratko pomudim, obljubivši, da iz Kokre pridem k njemu nazaj, potlej se pa spustim v breg proti gradu, kjer biva moj znanec gospod Janko. Grad ni ravno obširen, od zunaj celó ne posebno nališpan, ali znotraj! To je prijetno in mikavno domovje! Če bi hotel popisovati vse pomenljive in starinske reči, ktere sem tu videl, ne bi jih znal. Zato ne omenim nič drugega, kakor dveh podob dr. Tomanovih. Prva ga kaže mladenca, kakor sem ga dijak videl na Bledu, druga bolj resnega možaka, starejšega. V obe sliki sem se zamaknil, da se je to ljubeznjivi gospej grajščinski morda skoro dolgo zdelo.

Prijetna mi je bila ta postaja na potovanji, ker so tako nepričakovano vlnudno sprejeli mene nevkretnega popotnika. Z grada je krasen razgled po okolici do Kranja in dalje,

videti je ob jasnem vremenu baje 70 cerkev, ktere so v tem gorenjskem kotu posebno goste, na levo pa je razgled na kokrško cesto, ki se od tod vije proti Koroški. Grad sam je starinski z dvoriščem v sredi, ob katerem je pa bilo obešene vse polno rumene turšice. Toraj znotraj poezija in starinstvo, zunaj pa materijalizem in novinstvo.

Par ur sem tu prebil, tudi pri kosilu in reči moram, da sem bil prav očaran, posebno po vlnudnosti grajščinske gospodinje, s ktero smo se pomenkovali tudi o prejšnjih časih. Nekaj sedanje politike smo tudi premleli, pa brez škodé za nas.

Po dobrem kosilu prijel sem zopet svojo popotno palico ter s prisrčno zahvalo poslovilsi se odrinil iz grada; gospod grajščak me je spremljal še nekoliko po poti proti kokrški cesti, potem poslov in hajd dalje v Kokro!

(Dalje prih.)

nas eden najboljših delavcev za narodno stvar in vdeleži se večidel vsake narodne slovesnosti. Tukaj je le en izgled; gotovo pa ne edini. Koliko je po slovenskem rodoljubov, ki jih je Bog obdaril z obilnim premoženjem! In taki bi lahko veliko veliko storili v tem pomenu za narod, da bi razdeljevali knjige in časopise med priprosto ljudstvo. Vsaj od prvega bi zadostovale knjige družbe sv. Mohora, časopisa „Mir“ in „Danica“; kajti „Mir“ ni potreben le samo koroškim Slovence, ampak tudi tukaj pri nas ga priprosto ljudstvo prav rado bere. Poglejmo na Primorsko, kjer rodoljubi po več iztisev „Edinosti“ naročajo, da se potem razdelijo med ljudstvo, ki jih z veseljem bere. Naj bi te vrstice od priprostega pisatelja našle nekoliko odmeva, kteremu naj bi sledilo dejanje!

Ne morem si pa kaj, da bi pri tej priliki ne omenil zgube, ki nas je zadela v kratkem. 24. oktobra se je pri nas poslovil v obče priljubljeni in spoštovani g. Jožef Lavtizar, duhovni pomočnik tukaj skozi tri leta. Koliko je storil blagi gospod za reformo cerkvenega petja v pravem cerkvenem duhu, ne bom tu našteval, kajti to je že čitateljem „Slovenca“ in „Glasbenika“ dobro znano.

Tukaj le zakličem s cerkvenimi pevci: Bog Vas ohrani, blagi gospod, še mnogo let, zdrave in vesele na Vaši novi duhovni, da bi še mnogo let delovali v čast Božjo in blagor Cerkve!

Iz Dola pri Litiji, 6. nov. Dobre pol ure od naše farne cerkve proti St.-Jurji nahaja se grajščina Zavrh (Neudorf) na primerno prijazni ravnini. To posestvo, obsegajoče 199 oralov, imelo je v teku zadnjih 30 let zaporedoma 5 gospodarjev.

Meseca oktobra t. l. pa so se tukaj kot pravi lastniki naselili č. očetje Trapisti, ali bolj pravilno rečeno: Cistercijenci. — Dozdaj jih je 14, med temi 4 mašniki, večinoma francoskega jezika; le trije razumijo nemško, dva pa že tudi nekoliko slovensko.

Navada je v temu redu, da ima vsak njih samostan svoje posebno ime. — „Samostan Božje sv. previdnosti“ — je imenovana dozdajna grajščina Zavrh; in zares, ne brez pomena. Upamo namreč, da bo ta nova naselba v veliko duševno in gmotno korist vsemu okraju. — Že zdaj je farmanom dolskim močno vstreženo s tem, da vsled prošnje gosp. župnika in vsled priporočila našega milostljivega gospoda knezoškofa eden č. patrov hodi ob nedeljah in praznikih v farno cerkev zjutraj ob 6. uri maševati; domači gosp. župnik pa pri tem opravi pridigo in navadno oznanilo.

Doma imajo dozdaj le še provizorično kapelico, kjer njih mašniki daritev sv. maše opravljajo; s časoma pa si bodo zraven samostana postavili cerkvico, in ozidje kot klavzuro.

„Moli in delaj!“ — je njih prislovica pa tudi njih dejansko vodilo. Podnevu obdeljujejo polje — z borno hrano zadovoljni. Vstajajo ob 2 zjutraj; vsi, tudi neduhovniki opravljajo molitve — „brevirja“. — Razun silne potrebe ne govorijo drugzega, kot srečujoči se — njim navadni pozdrav: „memento mori!“, to je: „Spomni se, da boš umrl!“ — Želijo sprejemati v svoj red posebno Slovence, duhovne in neduhovne.

Opomnim še, da jim je ojstro po njih postavah prepovedano, prosjčiti ali sploh kak milodar sprejemati. — Bil torej ni v nobeni zvezi s samostanom završkim, ampak le na-

vadni slepar, tisti, ki je nedavno nekod s privzeto kapuco v imenu Trapistov beračil. Take lisjake ali volkove — v ponižni ovčji obleki — treba je izročiti g. županu ali pa gg. žandarjem.

Domače novice.

(Umrli je damed) popoldne v tukajšnjem frančiškanskem samostanu o. Burghart Švinger, profesor v pokoji, redovnik jubilar. Pokojni je učil prejšnja leta na novomeški gimnaziji latinščino in je bil na glasu strokovnjaka. R. I. P.

(Slovensko gledišče), ki je po neugodnih razmerah nekoliko zaspalo in omedlelo, se, kakor se nam pripoveduje, misli zopet povzdigniti in pričeti redne predstave. Dobro! Saj slovenska Vila je v Ljubljani že skoro pozabljena. Samo to bi bilo svetovati vodstvu, oziroma „dramatičnemu društvu“, naj bi svoje vstajenje pričelo z izvirnimi slovenskimi igrami, kterih bo menda že še kje najti kaj.

(Voda) je vdarila v kleti v poslopji g. Korsike na Vertačah iz štirih studencev h krati. Mestna parna brizgalnica izsrkava jo že zjutraj od osmih in ima še do večera zadosti dela, kajti pritok je tolik, da bi skoraj slab mlin gnal.

(Ranjeni kuharici) trnovskega farovža v bolnišnici ne gre nič kaj dobro; težko, da bi okrevala. Hudodelnika še nimajo, mislijo pa, da je bil najet po nekem človeku, ki se je hotel maščevati nad kuharico v osebnih zadevah.

(Čevljarsko bolniško podporno društvo) napravi v nedeljo, 18. t. m. ob 8. uri zvečer, v prostorih čitalnične restavracije „delavsko veselico“ s sodelovanjem sl. moškega zbora delavskega izobraževalnega društva in glediščne godbe. Vstopnina za osebo 30 kr. — Ker je čisti dohodek namenjen društvu, kterega namen je jako blag, se nadja odbor, da se sl. občinstvo v mnogobrojnem številu vdeleži te veselice. Radodarni darovi se hvaležno sprejemajo. Odbor.

Razne reči.

— V poštne hranilnice se je do zdaj oddalo pol drugi milijon vlog s poldmim milijonom denarjev. Po tem takem pride na vsako vlogo počez 13 gld. 27 kr. Lepa svotica, ki bi se brez poštnih hranilnic najbrž ne bila prihranila.

— Mrtva roka je oživila velikanski zavod. Pred kratkem umrli opat in kanonik v Neutri, preč. g. Janez Gyuresek, je vso svojo lastnino, blizo 100.000 gld., volil za napravo zavoda dekliških šol, ki ga bodo vodile hčere sv. Pavla.

— Največji most, pravi orjak med mostovi, gradi se na Škotskem blizo Edinburga čez Firth of Fort kanal. Most bo imel v sredi dva velika stebra, med kojima bo oblok skoraj tretji del milje (angleške) dolg. Angleška milja je enaka našemu kilometru. Poleg teh bo pa več drugih stebrov s krajšimi obloki. Vsak veliki steber zidan bo iz granitnih valjarjev, po štiri in štiri v eno vrsto; široki so ti valjarji v premeru 60 čevljev in so v živo skalo vtemeljeni. Vršna zgradba obstala bo iz samih jeklenih cevi, ki bodo imele po $\frac{1}{2}$ do $\frac{1}{4}$ palcev debele stene in pa 5 do 12 čevljev premera. Potrebovalo se jih bo na dolgost za tri milje. 90.000 stotov jekla potrebovalo se bo za ta velikanski most in vse delo izvršuje se na mestu, kjer se most gradi in ima petdeset parnih strojev noč in dan dela. Za materijal, kar ga bo za most potreba, potrebovalo bi se 11.000 tovornih železničnih vlakov, da bi ga prepeljali.

Slovenskim bratom.

Vže jedenkrat je česki narod radostno upal, zastopnike svojih slovanskih bratov, kakor

tudi svoje prijatelje izmed onih narodov ko milo došle sprejeti, da bodo priče in deležniki slovenskih začeti „Narodnega gledišča“.

Dve leti ste pretekli, ko je okrutna osoda naše blago upanje spremenila v neizmerno žalost. Pa česki narod, vže s tolikim trpljenjem skušan in po vsakterih bojih ukrepčan, ni zgubil sreča tudi vpricho te rane hudobne osode; grozen požar je sicer uničil dragoceno stavbo, delo mnogih let, ni pa uničil žlahtnega prizadevanja in radodarnosti českega naroda. Sijajneje ko prej stoji pred nami poslopje „Narodnega gledišča“.

Dan 18. novembra bode ta hram „Muz“ posvečen slovanskim umetnostim. On bode prihodnjim vnukom stalno pomnilo našega prerojenja, zgovorna priča napredovanja, omike in moči českega duha.

K Vam vsem, dragi bratje, ki ste se ves čas srčno udeleževali našega truda in tudi dejansko k delu pripomogli, obračamo se zdaj, da pridete slaviti z nami začetek „Narodnega gledišča“, ta prevažni trenutek v našem življenju, — in lesket te svečanosti poviksajoči, da nam podate nov dokaz Svojega bratovskega mišljenja.

Pridite toraj veselit se z nami Vi vsi, ktere veže k nam spona po krvi in po duhu; pridite vsi otroci matere Slave, posebno pa tudi Vi krepki sinovi planin ob Dravi, Savi in Soči, ki ste z nami enakih misli in podobnih prizadevanj.

Vsi, kteri morete našemu vabilu ustreči, oznanite nam Svoj prihod, da Vas k naši rodovinski slavnosti pozvane, moremo v teh dnevih skupne radosti gostoljubno sprejeti in Vam prosebno mesto med nami prihraniti.

V Zlati Pragi, 8. novembra 1883.

Odbor društva za stavbo „Narodnega gledišča“.

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 9. nov. V proračunskem odseku ponovil je minister Kallay v oger-skem odseku povedano o Bosni in Hercegovini ter dalje vprašan povedal, da bosniško upravništvo se dalje ne meni nič s turško vlado, ampak da to dela le ministerstvo unanjih zadev. Turški uradi ob bosniških mejah da so najboljši, ravno tako dobro sporazumljenje da je med avstrijskimi in turškimi mejnimi stražami. Kar se tiče naselitev, rekel je minister, da se tudi s tem vprašanjem mnogo peča in da se mu je že letos popolnem posrečilo kaj tacega, ker je v sporazumljenji s tirolskim deželnim namestnikom spravil dol več Tirolecev, ki so po povodnji ob vse prišli, ter jim šel pri tem, kolikor mogoče, na roko.

Dunaj, 10. nov. Časnik „Vaterland“ piše, da so Helfertovi spisi v samotni sobi narisana podoba prihodnosti, kakor si jo on misli, ter le akademično zgodovinski izlet, ki pa ni političen program ne „Vaterlanda“, ne program kakoršne koli stranke.

London, 10. nov. Pri obedu na čast najvišemu lordu je francoski minister Waddington povdarjal, da je prišel sem le iz miroljubnih namenov. Angleški minister Gladstone povdarjal je sočutje Angležev do Francoske, rekel, da je ukazano angleškimi vojakom umakniti se iz Egipta in Kaïre, in da vse veleoblasti evropske žele ohranjenje miru, po do-

govoru v Berlinu; nove balkanske države pa, da bodo menda posnemale ta izgled.

Umrli so:

6. nov. Mavričija Mavrati, gostija, 43 let, Kravja dolina št. 11, otrpnenje hrbtnih mozgov.

8. nov. Katra Žagar, dninarica, 63 let, Frančiškanske ulice št. 6, vsled oslabljenja moči. — Marija plem. Gariboldi, zasebnica, 58 let, Kolodvorske ulice št. 14, oslabljenje moči.

9. nov. Jožef Remškar, delavec, 56 let, Kurja vas št. 15, jetika. — Helena Hanš, vdova, 81 let, Rožne ulice št. 9, oslabljenje moči.

V bolnišnici:

6. nov. Miklavž Platišar, dninar, 50 let, jetika.

Eksekutivne dražbe.

12. nov. 1. e. džb. pos. Janez Igljč iz Krašnje, 405 gld. Brdo. — 1. e. džb. pos. Loe Latinovics de Borsad, graščina Neudorf. Ljubljana.

13. novembra. 1. e. džb. pos. Marija Hartman iz Grence št. 7, 1420 gld. Loka. — 3. e. džb. pos. Emilija Perenič iz Planine, 4995 gld. Logatec.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 9 gl. 20 kr. — domača 8 gl. 10 kr. — Rž 5 gl. 30 kr. — Ječmen 4 gl. 50 kr. — Ajda 4 gl. 90 kr. — Proso 5 gl. 20 kr. — Turšica 5 gld. 50 kr. — Oves 3 gl. — kr.

Dunajska borza.

9. novembra.

Papirna renta po 100 gld.	78	gl.	60	kr.
Sreberna " " "	79	"	40	"
4% avstr. zlata renta, davka prosta	98	"	85	"
Papirna renta, davka prosta	93	"	30	"
Ogerska zlata renta 6%	120	"	15	"
" " " 4%	86	"	80	"
" " " papirna renta 5%	85	"	10	"
Kreditne akcije 160 gld.	277	"	75	"
Akcije anglo-avstr. banke 120 gld.	106	"	50	"
" avstr.-ogerske banke	840	"	—	"
" Länderbanke	107	"	80	"
" avst.-oger. Lloyd v Trstu	632	"	—	"
" državne železnice	311	"	75	"
" Tramway-društva velj. 170 gl.	218	"	50	"
4% državne srečke iz l. 1854 250 gl.	119	"	50	"
4% " " " 1860 500 "	132	"	—	"
Državne srečke iz l. 1864 100 "	169	"	75	"
" " " " 1864 50 "	168	"	50	"
Kreditne srečke 100 "	169	"	75	"
Ljubljanske srečke 20 "	23	"	—	"
Rudolfove srečke 10 "	19	"	25	"
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice 103 "	—	"	—	"
" Ferdinandove sev. 104 "	—	"	75	"
5% štajarske zemljišč. odvez. obligac. 104 "	—	"	—	"
London 120 "	—	"	40	"
Srebro — "	—	"	—	"
Ces. cekini 5 "	—	"	71	"
Francoški napoleond. 9 "	—	"	57	"
Nemške marke 59 "	—	"	10	"

Priznana nepokvarjene, izvrstne

voščene sveče

izdelujeta (6)

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Naznanilo.

Usojam si naznanjati p. n. občinstvu, da sem odprl danes, 3. novembra, v svoji hiši

v Kranji na velikem trgu št. 3

gostilno.

Potrudil se bodem gostom z dobro jedjo in pijačo postreči.

V Kranji, 3. novembra 1883.

(2) Peter Mayr jun.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot ponarejeno.

Varstvena znamka.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stojecim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu J. pl. Trnkoczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski boleznin na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit vspeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki boleznin priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najpriserušo zahvalo, z vsem spoštovanjem udani

Franc Jug,

posestnik v Smarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

najboljše vrste, izorno zoper bramore, pljučnico, kožne izpustke in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice, c. k. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaženem želodu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila iz dežele izvrše se takoj

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkoczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.

Gospodu Gabrijelu Piccoli, lekarju v Ljubljani.

Vaša „Francova esenca“ je edino zdravilo, ki se mojemu želodu prilaga. Po vsakem zavžitji mi je lažje in bolje.

Kamnje pri Černici 1883.

Josip Sovdat, župnik.

Enajst let že trpim na zabasanji in hemeroidah in ne poznam ga zdravila, da bi mi toliko pomagalo, kakor Vaša „Francova esenca“, za katero se Vam najlepše zahvaljujem.

Ivan Zehrou, Gorenje Ležeče, Kranjsko.

Prosim, da mi odmah pošljete 100 steklenic Vaše izvrstne „Francove esence“.

Aleksandrija v Egiptu meseca avgusta 1883.

Marija Dolinsh.

Prosim uljudno za 24 steklenic Vaše „Francove esence“, ki je nedvomljivo najboljši pripomoček zoper kašelj, hemeroidje, mrzlico v želodu in gliste.

Pulj meseca decembra 1882.

Josip vitez Seordili, c. k. policijski

(4) komisar.

Vašo „Francovo esenco“ s sijajnim vspehom rabim. Prosim odmah za 24 steklenic na povzetje.

Trdnjava Ivanič na Hrvaškem meseca avg. 1883.

Josip Marničič, usnjarski mojster.

Francova esenca je pomagala že tisočerm ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiiva. Ta esenca ozdravi boleznin v želodu in trebuhu, krč, božjast, trebušno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemeroidje, zlatenico itd., ki so vse nevarne, če se v pravem času ne ozdravijo. Steklenica 10 kr.

Trboveljska družba za premogokop.

Dajemo si čast vljudno naznanjati ljubljanskim p. n. naročevalcem na premog naših štajarsko-kranjskih premogovih jam Trbovlje, Zagorje in Hrastnik, da hočemo tudi zana-prej kakor doslej vzdrževati neposreden promet s svojimi ljubljanskimi naročevalci ter da smo vse potrebno preskrbeli, da se bodo naročila, ki se naj pošiljajo našemu trgovinskemu vodstvu na Dunaj, v naših premogovih jamah vedno točno in zadovoljivo izvrševala. (2)

Komercijalno vodstvo.

Najudanejšo podpisani naznanja prečastiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom, da je za umršim gospodom

MATEJEM SCHREINER-JEM,

pasarjem in srebrarjem,

na Sv. Petra cesti števil. 27,

prevzel njegovo

pasarsko in srebrarsko obrt s celo zalogo vred.

Mnogo let bivšemu vodji delavnice pokojnega mojstra mi bode vedno najprvo prizadevanje, da dobro in pošteno postrežem častitim p. n. naročnikom. Izurjen v vseh delih te stroke, prejemljem v izdelovanje in popravilo najfinjša dela iz srebra in drugih kovin, bodisi da treba cerkveno in drugo orodje na novo v ognji pozlatiti, posreberniti ali sploh popraviti. Imajoč tako obilno zalogo lepo in solidno narajenega cerkvenega blaga: monstranc, kelihov, ciborij, mnogovrstnih svečnikov in svetilnic, raznoterih križev in kánonskih tabel etc. zamorem takoj vsakemu v popolno zadovoljstvo postreči. Naročena dela izvršujejo se v vsakeršnem zlogu, natančno po nakazanem obrisu, točno in kolikor možno v nizko ceno.

Z odličnim spoštovanjem se priporočam

LAVOSLAV TRATNIK,

naslednik za Matejem Schreiner-jem pasarjem in srebrarjem,

na Sv. Petra cesti števil. 27.